

Motion till riksdagen 2025/26:390

av **Magnus Oscarsson (KD)**

Spridningen av ovälkomna växtarter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Jordbruksverket i uppdrag att tillsammans med andra berörda myndigheter såsom Trafikverket, Naturvårdsverket och länsstyrelserna samordna och vidta åtgärder mot spridning av växtarter som inte klassas som invasiva främmande arter men som har en kraftig spridning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Expansiva växtarter och invasiva främmande växtarter är ett ökande problem som hotar både svensk livsmedelsproduktion och biologisk mångfald. Klimatförändringar i kombination med handel gör att nya växter etablerar sig, ofta först i Skåne för att därefter sprida sig norrut i Sverige. Exempel på det som LRF har valt att kalla expansiva växtarter är stånds, renkavle och hönshirs.

Eftersom inga av dessa växter klassas som invasiv främmande växtart faller de inte under den reglering som gäller invasiva främmande arter. Den enda växt som regleras i annan lagstiftning är flyghavre där det enligt lag finns krav på bekämpning på åkermark. Under den diskussion om hantering av stånds i södra Sverige som fördes 2024 hänvisade många kommuner till att det inte finns lagkrav för bekämpning av stånds och att kommunen endast arbetar med de arter som klassas som främmande invasiva eftersom det för dem finns lagkrav på bekämpning. Detsamma gäller för länsstyrelsen som varken har ekonomiska medel eller något uppdrag att arbeta med bekämpning av en expansiv växtart som stånds.

Stånds är en växt som funnits mycket länge i Sverige men som under de senaste åren ökat i omfattning, framförallt i delar av Skåne. Den är särskilt problematisk på grund av sin giftighet för betande djur. Stånds växer i dag i vägkanter, på industritomter, naturbetesmarker och naturreservat samt på åkermark. För att framgångsrikt bekämpa expansiva växtarter behövs därför ett samlat arbete som utförs av alla som äger och har rådighet över mark där dessa växter är etablerade. I fallet stånds betyder det kommuner,

länsstyrelsen, Trafikverket, Fortifikationsverket samt enskilda markägare. Även Jordbruksverket bör involveras med tanke på att myndigheten har expertkunskap inom ogräs samt ansvar för delar av den lagstiftning som reglerar kemisk bekämpning.

För att nå framgång behövs underlag för hur bekämpning bäst görs på olika typer av marker samt strategier för olika omfattning av den aktuella expansiva växtarten. I vissa fall kommer forskning och utveckling att behövas, i andra fall handlar det om information om de bekämpningsåtgärder som man redan vet fungerar. I Storbritannien finns till exempel framtaget en "code of practice" för hantering av stånds. Något liknande kan vara aktuellt i Sverige och Jordbruksverket är då lämplig utförare.

Regeringen bör därför ge Jordbruksverket i uppdrag att tillsammans med andra berörda myndigheter såsom Trafikverket, Naturvårdsverket och länsstyrelserna samordna och vidta åtgärder mot spridning av växtarter som inte klassas som främmande invasiva men som har en kraftig spridning.

Magnus Oscarsson (KD)